

بازگشت ترکیه و آمریکا به مرحله تقابل در شمال سوریه

تنش میان آنکارا و واشنگتن در شمال سوریه با تهدید و اربعاب نیروهای نیابتی دو طرف در این منطقه طی روزهای گذشته آغاز شد و اکنون خبرها از نوعی توافق پنهانی برای کاهش این تنش‌ها آن هم با استفاده گروه جدیدی از نیروهای گرد حکایت دارد.

به گزارش آران نیوز: پس از آغاز بحران سوریه کشورهای آمریکا و ترکیه هر یک تلاش کردند تا با دمیدن در آتش این بحران، از این جنگ خانمان سوز سهمی برده باشند. هرچند که نگاه ترکیه بیشتر امنیتی و نگاه آمریکا بیشتر سلطه گرایانه بود. ماحصل تحولات سوریه تشکیل ائتلافی به همراه نیروهای گرد سوریه از سوی آمریکا و همچنین ائتلاف ترکیه با نیروهای شورش و گروه‌هایی مانند ارتش آزاد سوریه شد. در نتیجه نیروهای گرد سوری که در مناطق مرزی شمالی سوریه حضور داشتند با تجهیز و حمایت آمریکا و استفاده از وضعیت بحرانی در این کشور بر نوار شمالی سوریه در مرز با ترکیه تسلط پیدا کردند. این مساله آغازی بود برای شروع تنش‌ها میان ترکیه و آمریکا در سوریه چراکه از نظر ترکیه حضور نیروهای گرد در مرز با این کشور به منزله ناامنی و قدرت گرفتن نیروهای حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) که آنکارا آن‌ها را تروریستی می‌داند است. در نتیجه ترکیه باهدف نابودی گروه‌های گرد که تحت حمایت دولت آمریکا بودند 20 ژانویه (30 دی ماه 1396) به خاک سوریه تجاوز و عملیاتی را به نام 'شاخه زیتون' در منطقه عفرین در شمال سوریه آغاز کرد. شهری که یگان‌های مدافع خلق در سال 2012 به کنترل خود درآورده بودند.

'نورالدین جانیکلی' وزیر دفاع سابق ترکیه پس از آغاز این عملیات در رسانه‌های این کشور اعلام کرد که عملیات شاخه زیتون، به دنبال «نابودی نیروهای شبه نظامی یگان‌های مدافع خلق» است.

بنابر اعلام مقام‌های ترکیه، یگان‌های مدافع خلق «ی پ گ» با حزب کارگران کردستان «پ ک ک» ارتباط دارد و همین مساله بهانه‌ای شد برای حمله ترکیه به شهر عفرین و اشغال این شهر توسط شورشیان مورد حمایت ترکیه.

اما از فروردین سال جاری که شهر عفرین به اشغال نیروهای مورد حمایت ترکیه درآمد، شدت درگیری‌ها میان این نیروها و نیروهای گرد با فراز و فرودهایی همراه بود و در واقع می‌توان گفت که تغییرات محسوس دیگری صورت نگرفت؛ هرچند که حضور نیروهای گرد سوری در مرز با ترکیه همچنان در این مدت دغدغه اصلی ترکیه بوده است.

اما آنچه که بر شدت این نگرانی‌های ترکیه طی ماه‌های اخیر افزود، این بود که مقام‌های آمریکایی در اظهاراتی اعلام کردند که برنامه‌ای برای خروج از سوریه ندارند و این مساله یعنی تداوم حضور نیروهای گرد در مرز با این کشور و آن هم با حمایت مستقیم آمریکا.

همچنین یک مقام ارشد نیروهای گرد سوریه چندی پیش اعلام کرد که نیروهای آمریکایی قصد آموزش شمار جدیدی از نیروهای گرد را دارند. شاید همین مساله باعث شد که رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهوری ترکیه چهارشنبه گذشته طی سخنرانی در کنفرانس صنایع دفاعی آنکارا بگوید: طی روزهای آتی عملیات شرق فرات را که تحت سلطه کردهای شمال شرق سوریه قرار گرفته، کلید می‌زنیم.

اردوغان با اشاره به اختلاف نظرهای عمیق ترکیه با آمریکا درباره موضوع سوریه، منبج و شرق فرات تاکید کرد، آمریکا باید درباره این مسائل به وعده‌هایش عمل کند.

اظهارات رئیس‌جمهوری ترکیه با واکنش آمریکا همراه شد و وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) پنجشنبه گذشته هشدار داد هرگونه اقدام یکجانبه ترکیه علیه شمال شرق سوریه بسیار نگران‌کننده است و «پذیرفتنی» نیست.

وزارت خارجه آمریکا حتی با گروه‌های تحت حمایت ترکیه تماس گرفت و از آن‌ها خواست که در هیچ یک از عملیات‌های نظامی ترکیه در شرق فرات شرکت نکنند.

اما روز یکشنبه بود که پایگاه خبری باس نیوز (BasNews) رسانه نزدیک به حزب دموکراتیک کردستان به نقل از یک منبع گرد سوری گزارش داد که آمریکا قصد دارد برای کاهش تنش در مرز ترکیه و سوریه نیروهای موسوم به پیشمرگه‌های «روژاوا» را جایگزین نیروهای گرد «یگان‌های مدافع خلق» کند. هرچند که ساعاتی پس از انتشار این خبر، «نوری محمود» سخنگوی یگان‌های مدافع خلق در بیانیه آن‌ها را تکذیب کرد.

سوال اینجاست که نیروهای پیشمرگه روژاوا چه کسانی هستند و چرا آمریکا احتمالاً قصد دارد این نیروها را جایگزین کردهای یگان‌های مدافع خلق کند؟ و موضع ترکیه در قبال آن‌ها چیست؟ باید گفت که نیروهای پیشمرگه گرد سوریه، شماری از نیروهای گرد هستند که در سال 2012 در اقلیم کردستان عراق زیر نظر نیروهای پیشمرگه و نیروهای ائتلاف بین‌المللی به سرکردگی آمریکا آموزش دیدند.

همچنین در سال 2015 زمانی که ترکیه به خاک عراق تجاوز و به استان نینوا آمد و در پادگان بعشیکه مستقر شد، مقام‌های ترکی حضور در این پادگان را اینگونه توجیه کردند که نیروهای ترک برای آموزش پیشمرگه‌های گرد وارد پادگان بعشیکه شدند. در واقع می‌توان گفت شماری از این نیروها از سوی ترکیه برای مقابله با حزب کارگران کردستان (پ ک ک) آموزش دیدند و در نتیجه حساسیت ترکیه درخصوص این نیروها به مراتب کمتر از یگان‌های مدافع خلق است.

هرچند تاکنون مقام های ترکیه رسماً درخصوص این طرح احتمالی آمریکا برای کاهش تنش در مرز این کشور و سوریه واکنشی نشان نداده، اما بی تردید این موضوع نیز در کوتاه مدت شاید بخشی از خواسته های طرف ترکیه را برآورد کند اما یک راه حل بلند مدت نیست؛ چراکه تسلط نیروهای گرد بر مناطق مرزی با ترکیه خطر امنیتی برای آنکارا محسوب می شود و مقام های ترکیه به راحتی با این مساله کنار نمی آیند.

به نظر می رسد راه حل بلند مدت برای این موضوع، خروج آمریکا و ترکیه از خاک سوریه و همکاری مستقیم نیروهای گرد با دولت مرکزی سوریه است. مواضع دولت سوریه در قبال حضور نیروهای خارجی که بدون درخواست دولت مرکزی وارد خاک سوریه شدند، همواره ثابت و در مخالفت با این حضور بوده است.